

MAGYAR KURIR.

Bécs, Pénteken, November' 11-dikén, 1825.

A m é r i k a.

Brasilia. — A' Császári és Perui Országlószékek között Chiquitos nevű tartomány felett kiütött egyenetlenkedés, szép módon eltsendesedett, minckutánna a' Császári Országlószék közönségesen ki nyilatkoztatta, hogy az a' Motto-Groszszoí Kormányozó, ki a' Perui határon által, Chiquitos tartományára Brasiliai sergeket küldött vala által s ezen tartományt a' Császár számára elfoglaltatta vala, nagy hibát tett légyen. A' dolog kezdetétől fogva végeig e'képpen folyt le, mint mind ezek a' Rio de Janeiroi újságban tisztii képpen illy szavakkal elé adattának: — „

„Császár ő Felsege vette azon tudósítást a' Motto-Groszszoí Kormányozótol minden ahoz tartozó Aktákkal együtt, melyet ez Aprilisnak 15-dik napján ő Felsegehez küldött. Ezen tudósítás azt foglalja magába, hogy a' Perui Respubliká' sergei Santa-Cruz-de-la-Siera városát elfoglaltván, Chiquitos tartományának Kormányozóját, Don Rámos Sebestyént, ki az anya Spanyol ország' ügyéhez mind ez ideig hűséges maradott vala, meghívták, hogy magát ezen tartománnyal együtt tsatolja a' Respublika' ügyéhez. Rámos nem fogadta el ezen meghívást, hanem jobbnak tartotta a' Császári sergeket segítségül hívni, melyhez képepest a' magá' Adjutánsát Don Jose-Maria-de-Teláskót elküldötte a' Motto-Groszszoí Brasiliai Kormányozóhoz, azt a' jóvallást tévén néki, hogy Chiquitos tartományába szállit-

tsion sergeket-be, 's ezen tartományt tsatolja össze a' Császári birodalommal. A' Mottó-Groszszoí Kormányozó, minckutánna az alatta lévő tartomány béli Tisztikarok' vélekedését meghalgatta volna, elfogadta Chiquitos tartománya' Kormányozójának Don Rámosnak jóvallását.

„A' Monte-Groszszoí Kormányozó gyaníthatóképpen úgy gondolkozott, hogy Chiquitosnak elfoglalása által könnyebbé teszi a' maga fő városának védelmezését; 's megílehet, hogy még Császárja 's ennek birodalma' szolgálatjában való nagy buzgósága is ösztönözték arra, hogy egy szomszéd tartománynak elfoglalására vetemedjék: hova járulhatott még az a' meggyőződés is, hogy Chiquitosnak birtokában lévén, onnét könnyebben elő segítheti a' maga Amerikai Royalista barátjainak ügyét. De mind ezek mellett is nem kellett volna ezen Kormányozónak 's azon Tisztikaroknak, kiiktől ő tanátsott kérdett, semmiképpen elfelejtkezni arról, hogy egy nemzetnek magános haszna sem nem elégséges sem nem elég ditséretes okarra, hogy egy más nemzet' hűségtelességén fundálja a' maga' nagyobbodását, a' melly hűségtelességi áldozat tételre ezen nemzet, elég fontos okok által indittatott ugyan, de mulandó okok által. A' Motto-Groszszoí Országlószéknek sem kellett volna helybe hagyni ezen lépést; sőt fontolás alá se kellett 's nem is tehetett volna az alá vennié, mint a' kit nem illetett, hogy Birói módon megítélje a' Déli Amerikai Liberálisok és Royalisták között fennforgó kérdést. —

„Császár ő Felsége tehát megparan-
tsolta az alól írt külső dolgokra ügyelő
Ministernek, hogy adja tudtára a Motto-
Groszszói Kormányozó-széknek az ő Fel-
sége azon-való eltsudálkozását, elhülését,
mellyel azon tudósítást hallotta; hogy ezen
Kormányozószerk Chiquitósna Brasiliához
való tsatoltatását nem tsak helybe hagyta,
hanem hogy annak védelmeztetésére már
sergekert is küldött a Perui határon által. —

„Ő Cs. Felségének ezen történeten va-
ló elhülése annyival nagyobb, hogy tudni
kellott volna a Motto-Groszszói Kormá-
nyozónak 's egyéb Tisztikaroknak azt hogy
ő Felsége, ha, mint illet volna, ezen do-
log felől előre megkérdezett volna, so-
ha olly eszközöknek elővétetetésében meg-
nem egyezett volna, mellyek az ő Felsé-
ge Kabinétjét kormányzó Politikának ne-
mes és nagy lelkűségével szemtűszemben
ellenkeznék, valamint szintén azon ő
Felsége állandó feltett czéljának, hogy a
Spanyol Amerikai lakosok és az anya Spá-
nyol Ország között folyó hadakozásba ma-
gát belé ne elegyítse, egészen ellené-
re vagynak.

„Költ a Rio-de-Janeriori palotában
Aug. 6-dikán 1825-ben —

„Louis Jose-de-Carvalho-e-Mello.

Maga a Motto-Groszszói Országlószerk
is tett közönségessé Mártz. 21-dikén egy
Proklamatzói azon lépés ellen, melly sze-
rönt a Kormányozó a Perui határon ál-
tal sergekert küldött-be Chiquitós tartomá-
nyára: — „

„Minckutánna (így szoll ezen Prokla-
matzio) a Chiquitói Országlószerk azt jo-
vallta, hogy ezen tartomány ideig-óraig
való módon a Brasiliai birodalommal tsat-
oltassék össze: ez által a tartományi
Országlás magát, mint hogy sem az Elöl-
ülőnek sem a Deputatusoknak, kiknek je-
len kellett volna lenni, megegyezésseket el-
nem várta, önn' kény szerent való tsak-
kedetbe elegyítette, és azon tartomány-

ba, mellyet Brasiliához tsak tsatolni,
fegyveres sergekert küldvén, által tsakta
hatalmát, 's megrontotta a birodalomnak
és a népeknek törvényeiket.

„Minthogy a Kormányozási alkot-
mány már most tökéletesen helyre állit-
tatott 's a Deputatusok is mind együtt
vagnak, 's a Kormányszerk azon roz kö-
vetkezéseket, mellyeket a Motto-Groszszói
sergekert a Perui földre lett bemenetele
maga után vonhatna, 's a mellyeknek egy
igasságtalan hadakozás lehetne a követke-
zéssek, elakarja végképpen háritani, 's egy-
szersmind szomszédainak is bizonyágot
akar mutatni a maga jó gondolkodásról
's azon neutralitásról is, mellyet a Mo-
nárkha tökéletesen meg akar tartatni, er-
re nézve kinyilatkoztatja a Kormányozó-
szerk, hogy mind azok az Egyezéssek, mel-
lyek ő közte és a Chiquitói Kom-
mandáns között eddig történtek, semmik
és semmit-érők, a melly nyilatkoztatá-
nak következésében megparantsolja Kapi-
tány Manuel-Valléjo-Ribeiro-e-Vaskoncello-
nak, hogy haladék nélkül jelenjen-meg a-
zon ponton, hol a Chiquitósba be ment
Motto-Groszszói sergekert össze gyűjteni
a végre jónak gondolja, hogy onnet őket
ki indittsa 's kihozza, nagy vigyázattal lé-
vén, hogy a sergekert legszorosabb fenyté-
ket tarttsanak 's minden önn' nyereség-
utánjárásnak békét hagyjanak.

Mexiko. — A Londoni Glóbe Neu-
Yorki leveleket vett, mellyekből azt közh,
hogy a Mexikói Országlószerk nagyon
széles kiterjedésű összeesküvést fedezett-
fel, melynek a volt plánuma, hogy a Fer-
dinand Spanyol Király' idősb testvér-
ötsét Infáns Don Carlóst, (Királyt),
mint Mexikói Császárt proklamálják. Ezen
összeesküvésnek már több fő Eszközlöji
bevitettettek fegyveres kísérek által Me-
xikóba.

Nemelly ujságlevelekben az olvastuk, hogy a' Panamában összegegyült azaz lévő Közönséges Congressus, a' hova minden Amerikai Szabad Státusok követeket küldöttek, már meghatározta volna: Hogy minden eddig volt Déli Amerikai Spanyol Státusok, Mexikót és Guatimálát is ide értvén, egymásnak kezesseget válolnak Országaik egészségben való költsönös] megtartatásáért; állandó (permanens) Szövetségre lépnek együtt, megtámolólag és oltalmazólag (offensive és defensive), s minden azon kívülről történhető megtámogatást, a' melly ezen összeszövetkezett Amerikai Respublikák közül valamely más idegen Országtól történhetne, az egész Szövetség a' maga közönséges ügyének fogja tartani.

(Ezen tudósításokat, mint mondják, a' Bogotai (Columbiai) ujságból vették nemelly más Ujságlevelek, valamint szintén azt is, hogy a' Panamai Közönséges Congressus a' Görögök' ügyéről is nagy részvétellel emlékezett volna; hanem tsakugyan méltó leszen megjegyezni, hogy az Anglus Ujságok még eddig legkissebbet se emlékeztek a' felől, hogy a' Panamai Közönséges Congressus már összegegyülekezett a' tsnátskozásaihoz hozzá fogott volna).

Chili. — Itt a' Közönséges Ország-lás még nem állhatott tsendes lábra. A' Congressus eloszlott a' nélkül, hogy a' megfontolásra felvett legsürgetőbb tárgyak-ra nézve határozást tehetett volna. Azon magános tartományok ellenben, a' melyekre Chili feloszlik, már megjelölés nyugodalomban vagynak. Coquimbo és Conception már organizáltak a' magok magános tartományi Constitúciójokat. Sant-Jago tartománya is nem soká lábra fogja állítani a' magáját.

környülállás, hogy melly nagyon ellepték egész Amerikában az arany ezüst s egyéb bányákat az Anglus Sterlingek. Nema régen egy irás jött ki Londonban, a' melly nevezetes szolgálatot tehet azon Olvasóknak, a' kik ezen gyakran szóban forgó Amerikai bányáknak alapos minéműségek-ről magolnak világos idéát akarnak szerezni. Ezen értelmés könyvből vétettek az itt következő kivonások is: —

„Minden Amerikai bányák, általjában vétetve, a' most folyó Század elején esztendőnként adtak 84 és 4/5 millió Sterling fontot (vagy a' St. Fontot 10 ezüst forintra számlálván, mint egy 850 millió forintokal), a' melly nagy summának valami fele részét Mexikó egyedül adta, melly környülállás tsak magában is elég nyilván mutatja Mexikónak betses voltát.

„Brasilia is adott a' feltett summába közel 1 millió font Sterlinget. — Mexikónak földje olly nevezetes ezen tekintetben, hogy az ő bányái az egész respublika földje' kiterjedésének egy tizedrészt teszik, s nyoltz tsoportot formálnak az Anahuaki Kordillera hegyeknek lejtős oldalain. De ezek nagyobbadon tsak ezüst bányák; ritkán találnak aranyot benne. Ezeknek műveltetéssekre négy Társaságok állottak össze 2,455,000 Sterling fontokkal. Ezek már mind munkába vagyunk vétetve, s nevezetesen az egyik, melly a' mult esztendőben Juliusban állott össze, Novembertől fogva szép nyereségre tett szert. Akkor kezdte a' műveltetést. Akkor az egyik Er, melynek Valenciana a' neve, hetenként 6000 mázsa érzet (minerált) adott. A' Conception nevű Er, az első nyoltz napok alatt 300, a' következő héten 5700, az azt követett héten 7000 Dollárt adott. Találtak benne vasat, kényesőt, s még kőszenet is, a' melly ezen bányának műveltetésére nézve nagyon betses találmány.

Egy vagy két esztendők alatt méltán magára vonta az Olvasók' figyelmét az a'

„A Kolumbiai bányák jövedelme esztendő alatt 600,000 Sterling fontra telt, de ezt csak az aranyról kell érteni, mert ott az ezüst bányákat még akkor nem művelték. Egy társaság, a' melly 1 milliót tett össze, négy Eret vett árendába Mariquita tartományban Magdalena-viztől 5 mérföldnyire, egy igen egészséges és fa' dolgában gazdag vidéken. Ezen társaság most újabb alkura lépett a' Kolumbiai Országlószékkal más Erek eránt.

„Buenos-Ayresben az egy Potósit kivévén, majd minden más Erek műveletlen hevernek azért, hogy nintsen tőke pénz, mellyet műveltetésekre lehetne fordítani; sőt úgy látszik, mint ha tulajdonosok se volna. Ugyan ott a' *Famatina* nevű Eret, melly talán az egész világon a' leggazdagabb, alig művelték egy esztendeig folytában. Az Upsalatei és Rosariói Erek is hasonló gazdagok, hanem ezek össze ragadva lenni láttatnak Potósisival. Ezek közt a' főbb Er hat lábnyom széles, s több ágakra oszlik, mellyekre a' hegyeken 6 Német mérföldnyire is rájok lehet esmereni. A' *Plata* víztől Délre eső Eretet a' Buenos-Ayresi név alatt esmeretes Társaság tarja 1 millió St. font adófizetésért állandó árendában.

„A' Perui Erek ugyan ezen időben (e-század' elején) Humbold szerént 1 és 1½ millió St. fontot hoztak-be esztendőnként. Ezek a' tenger' színénél 12—13 ezer lábnyommal vagynak magasabban helyeztetve, a' melly bajosabbá teszi az ő műveltetéseket, de különben ezek is nagyon gazdagok. Csak a' *Pases* nevű Erek közel fél millió St. fontot adtak esztendőnként.

„Chiliben ezen hánykodások alatt se' szünt-meg egészen a' bányászkodás; négy esztendőnként előtt még bejött az ott találtató Erekből egyharmadrész St. font. Régebben behoztak négy énnyt is. Ezen kis ország' földjének gyomrában sok arany, ezüst, olom, vas, réz, cín, és kőszén

van elrejtve. Fája és jó ivóvize is van. Az ő bányáit három Társaságok vették árendába, mellyek közül egyik 1, a' másik is 1, a' harmadik másfél milliókkal állottak össze.

„A' Brasiliai arany Erek' közép jövedelmét esztendőnként 900,000 St. fontra lehet tenni. Egy Anglus Társaság' vette ki 1 millióval.

„Egy oily közönséges bányász Társaság is állott-fel mostanság, a' melly egész Amérikára kiterjed. E' 2 millió St. fontot (20 millió ezüst forintot) tett össze, s részint ő maga is bányákat akar árendába venni, részint pedig mások bányáiból akarja a' már kiásott érczet magához váltani.

„Azon summák, mellyek már az Amériikai bányáknak műveltetésekre össze-tétettek, tesznek 12,060,000 Serling fontot, vagy valami 120,600,000 (százháza millió 600 ezer) ezüst forintot.

Magyar Ország.

Folytatása az Ország' Gyűlése Aktájának.

Az Ország' Rendinek Felírása a' Constitúciónak megerősítése eránt: —

Felséges Császár és Apostoli Király, Legkegyelmesebb Urunk!

A' köz Boldogság' megállapítására vezérlő eszközöket, Felséges Királynékn' szerentsés Megkoronáztatása után, mindjárt Tanácskozás alá révén: felette könynyítette gondjainkat, Felségednek azon Igazság szerető Atyai Indulatja, melly szerént véleszületett Kegyelmeességétől indítván, kívánt bennünket meggyőzni a' felel, hogy leghívebb Magyar Népe' boldogságának meggyökereztetése, leginkább szíven felszik. Ugyanis főképpen a' Felséged' Kegyelmes Beszédjéből, és Királyi

Előadásából merített, 's folyó esztendei Szeptember 24-dik napján benyújtott alázatos Felírásunkra, ugyan azon Hónap 28-dikán költt Kegyelmes Parantsolatjában méltóztatott bennünket kegyelmesen meghívni, hogy öntenénk ki Atyai keblébe, mind azokat, mellyek a' köz boldogságot előmozdíthatják, és a' mellyeknek felfedezését határtalan bizodalunk, 's Fiúi nyíltszívűségünk javallják. Mert Felsőgednek ezen Kegyessége olly szerentsét nyújtott minékünk, hogy Felsőged' szándékaitól gyámolított igazságos kívánságaink, Atyai szívéhez szabadon járulhatnak, és semmi akadályt tévő határok közzé nem szoríthatnak.

Minekutánna azért a' Felsőges Császárné, és Legkegyelmesebb Királynénk, szerentsés megkoronáztatásából árasztott szíves örömet azon remény' nyújtásával méltóztatott Felsőged megtetézni, hogy ezen Ország Gyűlése örökre emlékezetes léssen, jöltévő következeseinél fogva hátkodtunk Tanácskozásainkban azon rendet követni, mellyet szívünk' nehéz aggodalmának könnyebbítésére legalkalmatosabbnak néztünk, és Felsőgednek rajtunk segíteni kész Indulatjából származott meghívása kimutatni látszatott. — Melyre nézve Felsőgednek ezen Atyai Indulatjában határtalan bizodalunkat helyheztetvén, azon Tárgyakra süggesztettük figyelmünket, mellyeknek legelőbb leendő felvételét kívánja az Ország Alkotmányjának megerősítése; mivel azt hisszük; hogy tsupán ezen módon tehetünk Felsőged' kegyes szándékának is eleget, a' költsönös bizodalom megerősítése, 's Eleink' Ősi Intézeteinek meggyökereztetése által.

Kötelességünknek esmervén azért, hogy mindeneknek előtte azokat terjesztük Felsőged eleibe egész alázatossággal, mellyeknek Felsőged' Atyai keblébe való kiöntésére, Fiúi nyíltszívűségünk, még Tanácskozásaink kezdetében háthatósan

ösztönözött. Nem titkolhatjuk el bánatón megilletődésünket, midőn Királyi Kötés-Lovél által megerősített Sarkalatos Törvényeinknek, 's az Ország Alkotmányján előbb ejtett sebket meggyorsító, 1790/1 esztendei 10, 12, 13, 14, 18 és 19. Törvény Czikkelyeknek ellenére azt tapasztaltuk, hogy az olta viselt terhes Aldozatok mellett is, az Ország' Alkotmányját érdekelt újabb Sérelmek által, Sarkalatos Szabadságainkban, Jussainkban, és Praerogativáinkban a' Törvények' legerősebb gyámolától megfosztattunk, 's ezen Constitutional Törvények' ereje annyira meggyengítettett, hogy már magát Ősi Alkotmányunkat fő részeiben megsértve szemléljük.

A' mi ugyan is az 1790/1 esztendei 10. Törvény Czikkelyt illeti: ennek ellenére Magyar Országban, és a' hozzákapcsolt Részekben, a' többi Örökös Tartományokba bevett mód szerént, sok olyan dolgok rendeltetnek, és kívánatnak behozatni a' Dicasteriumok útján, mellyeknek Magyar Országban, hol a' Törvényhozó Hatalom köz a' Fejedelemmel és Rendekkel, ezelinek megegyezése nélkül helye nem volna.

Hogy továbbá megsértetett az 1790/1 esztendei 12. Törvény Czikkely, melly azt parantsolja, hogy a' Végrehajtó Hatalom a' Törvények' értelmében gyakoroltassék: eléggé megbizonyítja az, hogy a' most érdekelt Törvényben kijelelt eseten kívül, több ízben küldettek széllyel Pátensek az Ország' Törvényhatóságaihoz — és ezek által vétetett ezélba a' Felsőbb Intézeteknek, a' belső Igazgatás külömbféle ágaiiban, végrehajtása, eléggé bizonyítja végre a' közelebbi múltt három Esztendő' szomorú Története. Mert akár azt tekintsük, hogy a' Törvényhozó Hatalomnak hagyatott Tárgyak Ország Gyűlésén kívül, vagy éppen az Ország' védelmére egyedül szolgáló, sogyveres katonaság által végre-

hajtani parancsoltattak, sőt némely helyeken régbe is vitettek; — akár azt tekintjük, hogy az önkényes ajánlások, mind az 1790/1 esztendei Törvény 19 Cikkely felkével, mind önn természetekkel ellenkezőleg, meghatározott mennyiségben, és mértékben, Ország Gyülésén kívül kívántattak; — akár végezetre azt tekintjük, hogy nem használván a Törvényhatóságoknak, az Ország Gyülésére utaló alázaatos Felírásaik, a Katona állítás, és Ország Gyülésén kívül megváltoztatott Adó dolgában Királyi Biztosok küldettek ki, kik, a Megyék házaít megleptek, a Tisztviselőket Órizet alá vették, és Törvényes Testeiktől elszakasztották, a Nemesei Udvarokat Katonákkal megrakták, a Szabad Tanácskozások szabadságát elnyomták, a Hiteles Levéltárokra tették kezeiket, a Törvényhatóságok Jegyzőkönyveit pedig, mellyekbe a szenvedett Törvényteleneségek, a késő Maradék tudományjára is megíratlak, rész szerént megtsontkították, rész szerént a Karok és Rendek köz Gyülésében és a Katonai erőrel is oda vezetettett. Tisztviselőit jelenlétében szellyel szaggatták, vagy kitörülték, magokhoz vették, és elvitték, a történt dolgok emlékeitől, s ekképpen a Vármegyék Leveles-tárait megfosztották, és meghíjjanosították, a Megyék Petsétjeit elfoglalták, némellyeket törvénytelen Reversálisok adására, sőt Esküvésekre is kenszerítették — akár végezetre azt vegyük gondolóra, hogy az Elölülői Rendelések által a Vármegyék Köz Gyüleasei, a köz-dolgok folyamatjának nagy hátramaradásával, 15 holnapokig is megtiltattak, a Felsőgedhez intézendő alázaatos Felírások, valamint a Levelezések is meggátoltattak, vagy a Hűség telenség vétke terhe alatt, akadályoztattak, sőt a Constitutionalís Lételnek elvesztése eránt is fenyegetések tétettek: — Midőn mind ezekre méltó fájdalommal emlékezünk, le-tetellen, hogy az előszámlált Bsetek azt

no juttassák eszükbe, hogy a Végrehaj-tó Hatalom, világos Törvények által meg-szabott határain tul lépett, és a Consti-tutio fő Talpkövet veszedelemnek tette ki.

Mert szinte kétségen kívül van, hogy az Ország Gyülésének, az 1790/1 eszt. 13 Törvény Cikkely ellenére, tizen há-róm esztendeig lett címulasztatása, s a Felső Rendeléseknek ugyan az 1790/1 eszt. 14 Törvény ellenére legujjabbban a Fő igazgató Tanás egész elmellőzésével lett kibocsajtása által, a Törvényes Systhemá-tól különbözö, s az Ország függetlensé-ge Principiumaival meg nem egyeztethető idegen Igazgatás módja, mind inkább in-kább terjeszkedvén, nem tsak a Fejede-lem, és Nép között való bizodalmat kez-dette megerőtleníteni, — a melly pedig a Királyi Szelmek legerősebb Fundamen-toma, hanem éppen magát azt a Külföt tészi, mellyből az Ősi alkotmányon, a legujabb időkben ejtett sérelmek eredtek.

Hogy továbbá hasonlóul megsértető-dött az 1790-dik esztendei 18 Törvény Cikkely, mellynek részszerént a szemé-lyes bátorság, részszerént pedig a Betsü-let fenntartása a Tárgya; elégge kitetszik abból, hogy a fenn-említett Királyi Biz-tosságok nevetlen árulkodásokat is nyo-moztak, és némely Személyeket az 1805-dik esztendei 5 Törvény Cikkely ellené-re is, a Köz hivatalokból elmozdítottak, vagy egyebbként Sarkalatos Jussaik gya-korlásában; a Hármos Törvény I-ső Ré-szének 9-dik Cikkelye értelme ellen meg-szorítottak.

Midőn mind ezeket rendel megvisgál-juk, főképpen pedig azon Kegyelmes Ki-rályi Parancsolatokat megfontoljuk, mel-lyekben az állítottott, hogy az Ország Gyülésének idejét nem a Törvény, hanem a környülállások, és az Igazgatással járó gondok határozzák meg, — hogy a Ren-deknek a Törvények fenntartására czelo-zó Felírásaik többé figyelembe nem vés-

ketők, és hogy a Felső Parancsolatok visszavonhatatlanok; nem állhatunk ellen, ebből származott igen keserres fájdalomnak, hogy azt Felséged előtt fúni nyíltságúval fel ne fedezzük, 's mely alázatossággal ne esedezzünk, hogy ezen fájdalmas érzést kegyelmesen megszüntetni méltóztasson. Mert noha mi, a' köz boldogság' nevelésére, 's Felségednek egyedül ezen Ország' javára és boldogságára czélozó kegyelmes Királyi Intézeteinek előmozdítására, a' leghajlandóbbak vagyunk: előre látjuk mindazáltal, hogy minden mi törekedéseink sikeretlenek, és minden most hozandó Törvényeink is, bár melly böltségek légyenek egyébként, szinte olly fogatlanok lesznek, ha csak elebb, mint sem az Ország belső Igazgatását illető Intézetségek vizgálat alá vétetnek, Constitutionalis Lételünknek az elebbeni Tettek által, hol egy hol más oldalról megrendített Talpköve; Felséged Kegyelmes kinyilatkoztatása értelmében is, mindeneknek előtte meg nem erősítetik.

Míg mindazáltal ezen gondokkal foglalatostkodnánk; meggyőztetvén a' felől, hogy a' Constitutio felforgatására czélozó Tettek, mellyeket oda felyebb előszámláltunk, egy ilyen kegyes és hívséges, 's Királyi Kötés' Leveléről mindétig emlékező Fejedelemtől, semmi módon nem származhattak, hanem a' több Századok olta folytatott Systema, 's az erre épített visszastanács-adásoknak következesi; — erős reménység táplál bennünket, hogy Felséged, ki Uralkodása szerentsés kezdetével olly kegyelmesen nyilatkoztatta ki magát, hogy az Ország' Törvényes Alkotmányját híven megőrzi, és mindég ollyan indulattal létszen, hogy akarattját ugyan mindég a' Törvények, szívét pedig az Egyenesség, és Népeik bizodalma vezérlendik, — ki ezen Ország Gyűlése' kezdetében is, érzékeny szívének belsejéből ömledező Kegyelmes kifejezéseivel, tsüggedező szíveinket olly

anyira megvigasztalta: azon módokat, mellyek által először ugyan a' mindenképpen ohajtott bizodalom visszaszerezetelhessek, azután pedig az Ország' alkotmányja erős lábra állíttatván, e'képpen a' köz boldogság is elértehetessék; kegyelmesen elfogadja, 's Királyi Jövahagyásával meg erősíti.

Illy érzéstől lelkesítettvén, noha az Ulászló VI. Decret: 7, 8, az 1559-dik Esztendei 7, 1790/1 eszt. 18, és 1805-dik Eszt. 5 Törvény Czikkelyei, valamint az Ország Constitutioja ellen adott Tanácsokat, úgy szinte akár tsupán a' Törvényhozó Hatalmat illető Tártyakban, akár a' pusztá vádak' megvizsgálására küldetett Biztosoknak tehetségek' határain túl járását, úgy megjegyzi, hogy a' múltt szerentsétlenségek által okozott fájdalomnak enyhítése, 's a' köz bátorságnak jövendőre leendő megerősítése végett, tsupán a' felyebb említett Törvények' végrehajtását kellene kívánunk: mi mindazonáltal, ollyan Jobbágyi tisztelettel, és fúni bizodalommal viseltetünk Felséged eránt, hogy az Igazságnak a' mondottakra nézve leendő kiszolgáltatását nem akarjuk esedezésünkel megelőzni, 's telyes bizodalomunkat Felségednek Igazság' szeretetébe helycheztetvén, kérésünket annak határozása alá bortsátjuk; a' Jövendőkre való nézve pedig alázatosan esedezzünk, hogy az Ország Lakosinak megnyugtatasára, 's jövendőbeli aggadalmok elhárítására: az említett 1790/1 esztendei 18 és az 1805-dik eszt. 5 Törvény Czikkelyeknek Ország Gyűlésén határozandó Büntető erő adattasson. — Továbbá, mivel meg vagyunk győztetve, hogy Felséged Igazság' szeretete önkéntes oda hajol, hogy az Ország lakossai azon Terhektől; mellyek által Törvényen kívül nyomattatnának, megmentessenek: az eránt adandó kegyelmes Parantsolatját is kérjük, hogy, valamint a' katona állítás, úgy azon Biztoságok is, mellyek alatt némelly Tör-

vényhatóságok, és az említett kedvetlen történetekbe keveredett Személyek vagynak, mindenütt egyszerre szűnjenek meg; 1811-dik esztendei utolsó Ország Gyűlésén ajánlott mennyiség' értékén fellyül követett adó fizetése pedig, addig is, míg ezen Tárgy eránt még a folyó Ország Gyűlésén mentől előbb rendelés tétetnék, az utóbbi Ország Gyűlésén meghatározott mennyiségre szorítottassék, utóbbi Egyezésre halasztatván azon kérdés, mint kellesék az Országos határozás felett vett Adót, az adófizetők' jövődöbeli tartozásába belé számítani.

Valamint tellyes bizodalommal reményljük, hogy Felséged a' maga Igazság szeretetéhez képest mind azon Személyeknek, kik az említett Parantsolatoknak erőszakkal lett végrehajtások által megsértettek volna, a' környüállásokhoz képest Elégtételt rendelni méltóztatik: úgy alázatosan esedezünk, hogy visszszanyertt Királyi bizodalmanak jeléül, mind azokat előbbi Kegyelmebe kegyesen visszafogadni méltóztatassék, kik a' Törvényekhez való szorossabb ragaszkodások miatt Felséged' kegyelméből ki-estenek. Egyébb-eránt

Gondosan megvissgálván Törvényeink' s: Constitutionk' Sérelmének eredetét, és azoknak, alkalmas módok által leendő orvoslásának szükségét általlátván, a' Felséged' azon különös Kegyességének, mellyel a' Haza boldogságának további megállapíttására függesztett gondolkodásunkat megelőzni méltóztatott, hasonló nyilt-szivűséggel, és bizodalommal kívánván megfelelni, e' következendőkben terjesztjük előalázatosan a' Constitutio' megerössíttésének eszközét.

Előszó: Hogy a' Törvény által kirendeltt Időben mindenkor mulhatatlanul

tartassék Ország Gyűlése. Melly mivel, (az 1741. eszt. 8 Törvény Czikkely rendelkezésének megtartása mellett) a' Törvények hozásának, magyarázásának, vagy eltörlésének, úgy a' Végrehajtó Hatalom' határliszabásának egyedül való Törvényes útja és módja; e' felett pedig mind a' Közkívánóság' megtudásának, mind az Ország' panaszai előadásának és orvoslásának legalkalmatossabb elősegíttő eszköze: valóban nem másnak, mint az 1790-dik esztendei 13 tikkely értelme szerént tartandó Ország Gyűlése elmulasztásának lehet tulajdonítani, hogy az Ország' panaszszá oly annyira meggyűlvén, a' Fejedelem és Nép között való kölcsönös bizodalom, mellyet az Ország Gyűlésbeli Tanácskozás erősíthetett volna, hanyatlani kezdett.

Nem tagadjuk ugyan, hogy rendszerént a' Királyi Felségnek van Jussa az Ország' Gyűlést egybehívni, valamint annak Helyét, és Idejét meghatározni; azt mindazonáltal úgy hisszük, maga Felséged is kegyesen el fogja esmerni, hogy ezen Jus Törvények által meg lévén határozva, oda ki nem terjedjen, hogy az Ország Gyűlésének tartása, melly a' Történetek' bizonyíttása szerént fegyver zörgése közben is megesezt, három esztendőkön túl is halasztathassék.

Minthogy pedig a' multt Időknek, jelesen pedig a' közelebb lefolytt Tizednek példája bőven meggyőzne bennünket, hogy az Ország Gyűlésének időről időre való tartására nézve elegendő Bizottság még sehol sem találtassék: ezenokból

(Folytatása a' jövő Levelünkben követhet.)